

LOYIHAVIY IQTISODIYOT

Raxmatullayev Janiqul Nurimovich

*Samarqand viloyati Oqdaryo Tuman qishloq xo‘jaligi bo‘limining
moliyaviy va shartnomaviy munosabatlar bo‘yicha bosh mutaxassis*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada bugungi kunda iqtisod va biznesning kundan-kunga o‘tib borayotgani, biznesni yanada rivojlantirishni asosiy maqsadlari, investitsiya yangi texnologiyalarni joriy etish, ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, Loyihalarni muvaffaqiyati amalga oshishi uchun hamkorlikni kuchaytirish haqida so‘z boradi.*

Kalit so‘zlar: *iqtisodiyot, faoliyat, muvaffaqiyat, rivojlanish, foyda, tadbirkor, munosabat, hamkorlik.*

Аннотация: *В данной статье речь пойдет о том, что сегодня экономика и бизнес растут день ото дня, основные цели дальнейшего развития бизнеса, инвестиции в внедрение новых технологий, расширение производственных мощностей, укрепление сотрудничества для реализации успешных проектов.*

Ключевые слова: *экономика, деятельность, успех, развитие, прибыль, предприниматель, отношение, сотрудничество.*

Annotation: *this article will talk about the day-to-day growth of the economy and business today, the main goals of further business development, the introduction of investment new technologies, the expansion of production capacity, the strengthening of cooperation for the success of projects.*

Keywords: *economy, activity, success, development, profit, entrepreneur, attitude, cooperation.*

Bugungi kundagi iqtisodiyot - bu global miqyosda o'zaro bog'langan, texnologiyalar bilan ta'minlangan va doimiy ravishda o'zgarib turadigan murakkab tizimdir. Unda bir qator muhim faoliyatlar amalga oshiriladi, ular birgalikda resurslarni taqsimlash, tovar va xizmatlar ishlab chiqarish, daromadlarni taqsimlash va farovonlikni oshirishga qaratilgan. Tadbirkorlikning barcha turlari va shakllari bozorning barcha ishtirokchilarining o'z kapitalidan foydalanishdan foyda olishga qaratilgan birgalikdagi faoliyati bo'yicha munosabatlarini ifodalaydi. O'z-o'zidan tadbirkorlik tashabbuskor iqtisodiy faoliyat bo'lib, u o'z yoki qarz mablag'lari hisobidan ta'minlanadi va shu bilan birga o'z xavf-xataringiz va tavakkalchiligingiz bilan amalga oshiriladi, o'z oldiga daromad olish va biznesni yanada rivojlantirishni asosiy maqsadlarni qo'yadi. Quyida bugungi kundagi iqtisodiyotning asosiy faoliyatlarini ko'rib chiqamiz:

Ishlab chiqarish:

- **Tovarlar ishlab chiqarish:** Qishloq xo'jaligi, sanoat, qurilish va boshqa sohalarda moddiy tovarlar yaratish. Bu faoliyat xomashyoni qayta ishlash, yarim tayyor mahsulotlar ishlab chiqarish va oxirgi mahsulotlarni yig'ishni o'z ichiga oladi.

- Xizmat ko'rsatish: Ta'lim, sog'liqni saqlash, transport, moliya, turizm, IT va boshqa sohalarda nomoddiy xizmatlar yaratish. Xizmatlar ko'rsatish iqtisodiyotning tobora muhim qismiga aylanib bormoqda.

Taqsimlash:

- Resurslarni taqsimlash: Yer, kapital, mehnat va tadbirkorlik kabi resurslarni turli sohalar, kompaniyalar va shaxslar o'rtasida taqsimlash. Bu bozor mexanizmlari, davlat siyosati va an'anaviy usullar orqali amalga oshirilishi mumkin.

- Daromadlarni taqsimlash: Ish haqi, foyda, foizlar, renta va boshqa daromad turlarini ishlab chiqarishda ishtirok etgan shaxslar va tashkilotlar o'rtasida taqsimlash. Daromadlarni adolatli taqsimlash iqtisodiy va ijtimoiy barqarorlik uchun muhim ahamiyatga ega.

Almashinuv:

- Tovarlar va xizmatlarni sotish va sotib olish: Bozorlarda, do'konlarda, onlayn platformalarda va boshqa savdo nuqtalarida tovarlar va xizmatlarni pulga yoki boshqa tovarlarga ayirboshlash.

- Tovarlar va xizmatlardan foydalanish: Shaxslar, oilalar va tashkilotlar tomonidan o'z ehtiyojlarini qondirish uchun tovarlar va xizmatlardan foydalanish. Iste'mol iqtisodiy o'sishning asosiy omili hisoblanadi.

- Investitsiya: Kelajakda foyda olish umidida kapital qo'yilmalarni amalga oshirish. Investitsiya yangi texnologiyalarni joriy etish, ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish va infratuzilmani rivojlantirishga qaratilgan bo'lishi mumkin. Biz yoritib bermoqchi bo'lgan mavzu bu loyihaviy iqtisodiyot turidir.

Loyihaviy iqtisodiyot o'zi nima?

Loyihaviy iqtisodiyot - bu iqtisodiy faoliyatning asosiy qismi loyihalar orqali amalga oshiriladigan iqtisodiy tizimdir. Bu degani, ish o'rinlari, resurslar va kapital vaqtinchalik, maqsadli va aniq muddatga ega bo'lgan loyihalarga yo'naltiriladi.

Loyihaviy iqtisodiyotning asosiy xususiyatlari:

- Loyiha markazlashuvi: Iqtisodiy faoliyatning markazida loyihalar turadi. Tovarlar, xizmatlar, innovatsiyalar va infratuzilma loyihalar orqali yaratiladi.

- Vaqtinchalik ish o'rinlari: Xodimlar loyiha uchun yollanadi va loyiha tugagandan keyin yangi loyiha qidirishadi.

- Moslashuvchan resurslar: Resurslar (moliyaviy, insoniy, materiallar) loyihadan loyihaga moslashuvchan tarzda o'tkaziladi.

- Mahoratga asoslangan iqtisodiyot: Muvaffaqiyatli loyihalar muayyan mahorat va tajribaga ega bo'lgan shaxslar va jamoalarni talab qiladi.

- Tarmoqli hamkorlik: Loyihalar ko'pincha turli tashkilotlar, mutaxassislar va freelancerlar o'rtasidagi tarmoqli hamkorlikni o'z ichiga oladi.

- Innovatsiyaga yo'naltirilganlik: Loyihalar yangi g'oyalar, texnologiyalar va biznes modellarini sinab ko'rish va joriy etish uchun qulay muhit yaratadi.

Loyihaviy iqtisodiyotning afzalliklari:

- Moslashuvchanlik: Loyihaviy iqtisodiyot bozorning o'zgarishlariga tezroq moslashadi, chunki resurslar va xodimlar yangi imkoniyatlarga osonlik bilan yo'naltiriladi.
 - Innovatsiya: Loyihalar yangi g'oyalar va texnologiyalarni sinab ko'rish uchun qulay muhit yaratadi, bu esa innovatsiyaning tezlashishiga olib keladi.
 - Mahoratni rivojlantirish: Xodimlar turli xil loyihalarda ishtirok etish orqali keng ko'lamli mahorat va tajribaga ega bo'ladilar.
 - Ish bilan ta'minlash: Loyihalar ko'plab yangi ish o'rinlarini yaratadi, ayniqsa o'z sohasining mutaxassisleri va freelancerlar uchun.
 - Samaradorlik: Resurslar maqsadli loyihalarga yo'naltirilgani sababli, loyihaviy iqtisodiyot odatda an'anaviy iqtisodiyotga qaraganda samaraliroq bo'ladi.
- Loyihaviy iqtisodiyotning kamchiliklari:
- Ishsizlik xavfi: Xodimlar doimiy ravishda yangi loyihalar qidirishga majbur bo'lganligi sababli, ishsizlik xavfi yuqori bo'lishi mumkin.
 - Ijtimoiy himoya yetishmasligi: Vaqtinchalik ish o'rinlarida ishlagan xodimlar ijtimoiy himoya (sog'liqni saqlash, pensiya) bilan to'liq ta'minlanmasligi mumkin.
 - Tarmoqqa bog'liqlik: Loyihalar muvaffaqiyati tarmoqdagi hamkorlikka bog'liq bo'lib, bu esa tashqi omillarning ta'sirini oshiradi.

Loyihaviy iqtisodiyotning kelajagi:

Texnologiyaning rivojlanishi, globalizatsiya va bozorning o'zgaruvchanligi loyihaviy iqtisodiyotning ahamiyatini oshiradi. Kelajakda ko'proq kompaniyalar va tashkilotlar loyihalar orqali ishlashga o'tadilar. Hukumatlar va ta'lim muassasalari loyihaviy iqtisodiyotga moslashuvchan xodimlar tayyorlash uchun yangi dasturlar va siyosatlar ishlab chiqishlari kerak.

XULOSA

Loyihaviy iqtisodiyot - bu kelajakning iqtisodiy modeli bo'lib, u moslashuvchanlik, innovatsiya va samaradorlikni ta'minlaydi. Biroq, bu iqtisodiy model ishsizlik, ijtimoiy himoya yetishmasligi va noto'g'ri rejalashtirish kabi xavflarni ham o'z ichiga oladi. Hukumatlar va tashkilotlar loyihaviy iqtisodiyotning afzalliklaridan foydalanish va kamchiliklarini kamaytirish uchun faol choralar ko'rishlari kerak.